

MƯỜI NĂM TỊ NẠN

1975-1985

□□ Đ. T. BÍCH

Kể từ ngày CSVN kiểm soát bán đảo Đông Dương, suốt 10 năm qua đã có trên 1 triệu 600 ngàn người thuộc ba quốc gia Việt, Miên và Lào bỏ nước ra đi tìm tự do. Đó là con số thống kê bởi Phủ Cao Ủy Ty Nạn LHQ nhân dịp kỷ niệm 10 năm làm việc cho chương trình tị nạn Đông Dương. Trong số này bao gồm: 548,718 người vượt biên đường bộ sang Thái Lan. 265,778 người vượt biên đường bộ sang Trung Hoa Lục Địa. 555,073 người vượt biển (boat people) và 225,000 người lánh cư (Cambodian evacuees) dọc theo biên giới Thái-Miên. Con số liệt kê trên còn được phân tích ra như sau:

ĐƯỜNG BỘ: Nước Thái là nước nhận nhiều người tị nạn đường bộ nhất, được Phủ Cao Ủy Ty Nạn LHQ kê khai từng năm từ 1975-85: Năm 1975 và 1976: 112,045 người; năm 1977: 29,780 người; năm 1978: 62,839 người; năm 1979: 188,114 người; năm 1980: 92,318 người; năm 1981: 24,882 người; 1982: 5,185 người; năm 1983: 9,280 người; năm 1984: 18,334 người và hai tháng đầu năm 1985: 5,941 người. Trong số 548.718 người vượt biên đường bộ có khoảng 26.000 là Việt Nam.

VƯỢT BIỂN: Tính đến đầu năm 1985, bảy quốc gia vùng Đông Nam Á đã tiếp nhận một số người Việt Nam vượt biển là 555,073 người và được HCR phân tích như sau: Mã Lai: 201,067 người; Hồng Kông: 105,662 người; Nam Dương: 90,468 người; Thái Lan: 78,411 người; Phi Luật Tân: 32,487 người; Tân Gia Ba: 27,640 người và Nhật: 7,666 người.

Cũng trong số người vượt biển này, cơ quan HCR chia ra từng năm từ 1975 đến 2 tháng đầu năm 1985:

1975-1976: 5,608 người; 1977: 15,633 người; 1978: 86,373 người; 1979: 202,158 người; 1980: 71,451 người; 1981: 74,749 người; 1982: 43,811 người; 1983: 28,055 người; 1984: 24,782 người và 2 tháng đầu năm 1985: 2,453 người.

ĐỊNH CƯ: Trong 10 năm qua kể từ 30-4-1975 đến 31-5-1985, 9 quốc gia liệt kê sau đây đã nhận cho định cư nhiều người Đông Dương nhất:

Mỹ: 748,059 người; Trung Hoa: 265,778 người; Gia Nã Đại: 115,543 người; Pháp: 108,135 người; Úc Đại Lợi

101,036 người; Tây Đức: 28,831 người; Anh: 18,984 người; Thụy Sĩ: 9,896 người và Tân Tây Lan đã định cư được 6,731 người tị nạn.

CHỜ ĐỢI ĐỊNH CƯ: Cũng theo thống kê của Phủ Cao Ủy Ty Nạn LHQ tính đến ngày 31-5-1985 hiện còn 178,181 người tị nạn ĐD đang nằm chờ đợi để được các quốc gia Tây Phương đón nhận cho đi định cư, bao gồm: Việt: 49,895 người; Thượng Lào (H' mong) :54,849 người; Lào: 34,365 người và Cam Bốt: 38,982 người.

Riêng số 49,895 người Việt chờ đợi định cư hiện đang tạm trú tại 10 quốc gia kê sau: Thái Lan: 6,161 người; Mã Lai: 9,072 người; Tân Gia Ba: 165 người; Nam Dương: 9190 người; Phi Luật Tân: 12,579 người; Hồng Kông: 10,936 người; Macao: 706 người; Nhật Bản: 1,038 người; Nam Hàn: 39 người và Đài Loan 99 người.

ĐOÀN TỤ GIA ĐÌNH (ODP): Chương trình này khởi sự do quyết định của LHQ và Phủ Cao Ủy Ty Nạn LHQ đã hoàn thành 1 thỏa hiệp với nhà cầm quyền Việt Nam hồi tháng 5-1979 thuận cho phép các gia đình l y tán được đoàn tụ với thân nhân cư ngụ nước ngoài. Chương trình này chỉ áp dụng riêng cho người Việt Nam mà thôi. Mãi đến tháng 11-1983 mới áp dụng cho những người Miên cư ngụ trên nước VN có giấy xuất cảnh của VN được vào Hoa Kỳ (những người Miên này chạy tản cư hồi 1970 và 1975 từ đất Miên sang VN). Cũng xin nhắc lại việc hình thành chương trình đoàn tụ được LHQ chấp thuận thiết lập chương trình đoàn tụ cũng là do nỗ lực vận động của người Việt tại Hoa Kỳ, được LHQ chính thức lập hồ sơ vụ đoàn tụ ngày 13-10-1978. Hiện chương trình đã được khoảng 30 quốc gia Âu Mỹ hưởng ứng thể theo đề nghị của LHQ. Cũng kể từ 1979 đến nay, theo thống kê của Phủ Cao Ủy Ty Nạn LHQ thì đã có khoảng 85 ngàn người VN đã rời VN bằng chương trình này. Riêng Hoa Kỳ là quốc gia nhận nhiều người nhất Hoa Kỳ đã đón nhận trên 35 ngàn người.

1984: trong năm 1984 gần 30 quốc gia Tây Phương đã đón nhận 29,205 người Việt rời VN bằng chương trình đoàn tụ được chia ra như sau: United States: 13,345 người; Canada: 7,630 người; Australia: 2,776 người; Germany: 1,734 người; France: 1,618 người; United Kingdom: 603 người; Belgium: 333 người; Norway: 236 người; Netherlands: 208 người; Sweden: 168 người; Italy: 93 người; Switzerland: 86 người; New Zealand: 79 người; Austria: 70 người; Ivory Coast: 60 người; Denmark: 54 người; Japan: 21 người; New Caledonia: 15 người; Hongkong: 11 người; Senegal: 10 người; Greece: 7 người; Finland: 5 người; Iceland: 4 người; Ireland: 3 người; Luxembourg: 3 người và một số quốc gia khác là 33 người.

1985: theo bản công bố của Bộ Ngoại Giao Hoa Kỳ mới đây, số người VN đến Hoa Kỳ bằng chương trình đoàn tụ tính riêng trong 9 tháng năm 1985, Hoa Kỳ đã nhận 10,360 người và được phân ra như sau:

- * 7,369 người do thân nhân bảo lãnh
- * 2,826 người thuộc diện con lai
- * 165 người là tù nhân chính trị

Năm 1985 Hoa Kỳ sẽ nhận 12.000 người thuộc diện con lai và thân nhân bảo lãnh. Đối với diện tị nạn chính trị (cải tạo viên còn bị giam giữ hoặc đã được phóng thích) thuộc vào định số 10.000 người đã được công bố tháng chín năm

KẾ HOẠCH 1986 CỦA HOA KỲ:

ĐỊNH CƯ: Theo bản điều trần của ông Đại Sứ Đặc Trách Tị Nạn Hoa Kỳ Eugene Douglas đọc trước quốc hội Mỹ ngày 17-9-1985 thì số người tị nạn mà chính phủ Hoa Kỳ đề nghị cho năm 1986 một con số bằng năm 1985 là 70.000 người cho toàn thế giới. Riêng phía tị nạn ĐD chỉ có 40.000 là tị nạn và 8500 người là đoàn tụ. Năm 1984 Hoa Kỳ dành cho người tị nạn ĐD là 52.000 người. Tuy nhiên căn cứ vào bản điều trần của ngoại trưởng Shultz thì Hoa Kỳ còn nhận thêm 10.000 tị nạn chính trị và thân quyến của họ trong một hạn kỳ 1984-1986. Đối với diện con lai và thân nhân liên hệ, Hoa Kỳ cũng sẽ nhận từ nay đến hết tài khóa 1987.

Cũng trong phần trình bày chính sách định cư quốc nội, căn cứ vào bản điều trần của tiến sĩ giám đốc chương trình định cư (ORR) đọc trước quốc hội hôm 19-9-1985 thì đầu tam cá nguyệt 1985, trên toàn nước Mỹ có khoảng 54% người tị nạn cư ngụ tại nước Mỹ dưới 3 năm hiện đang nhận trợ cấp tiền mặt. Cũng theo báo cáo này thì có đến 52% hồ sơ trợ cấp tiền mặt thuộc về tiểu bang California vì tiểu bang này hiện có khoảng 40% người tị nạn ĐD cư ngụ (số người cư ngụ trên 3 năm hiện đang nhận trợ cấp tiền mặt không thuộc về thành phần này)

ĐOÀN TỤ: Theo bản công bố mới nhất của Bộ Ngoại Giao Hoa Kỳ về chương trình Đoàn Tụ, nhằm phục vụ hữu hiệu cho chương trình thì văn phòng ODP đặt tại tòa đại sứ được dọn đến cơ sở mới, được tăng nhân viên làm việc và sẽ gia tăng hệ thống điện toán để có thể giải quyết mau lẹ hàng trăm ngàn hồ sơ còn ứ đọng. Đồng thời Bộ còn cho biết, phía Hoa Kỳ cũng đã đạt được một vài tiến bộ khích lệ trong phiên họp^{1a} Genève do Phủ Cao Ủy Tị Nạn LHQ triệu tập hàng năm, phía nhà cầm quyền Việt Nam cũng cử đại diện tham dự. Các tiến bộ gồm:

1.- PHÒNG VẤN VIÊN: Số nhân viên Mỹ trong phái đoàn HCR để phỏng vấn hồ sơ được nhận vào Mỹ đã gia tăng là 8 người (số cũ chỉ 5 người). Phía Hoa Kỳ cũng yêu cầu Phủ Cao Ủy Tị Nạn LHQ can thiệp với nhà cầm quyền VN trang bị lại cơ sở của phái đoàn tại VN, vì hiện nay văn phòng được đặt tại 3 địa điểm khác nhau, không có phương tiện chuyển điện tín, dân chúng đi lại sẽ thuận tiện hơn nếu được tập trung một nơi. Hoa Kỳ cũng nhấn mạnh rằng vấn đề tiến hành thủ tục đoàn tụ nhanh hay chậm cũng tùy thuộc vào sự cải tiến cơ sở này của phía VN.

2.- KHÁM SỨC KHỎE: Phía Hoa Kỳ cũng yêu cầu nhà cầm quyền Việt Nam chấp thuận cho toán y sĩ thuộc cơ quan ICM (Ủy Ban Di Dân Quốc Tế) được đồn trú ngay tại thành phố Hồ Chí Minh để khám sức khỏe cho những hộ liên hệ đến chương trình. Thế theo đòi hỏi này, phía VN đã thuận chỉ định riêng 2 bác sĩ và 2 y tá VN làm việc cho phái đoàn, đồng thời còn cho phép các y sĩ thuộc cơ quan ICM đến thành phố Hồ Chí Minh thường xuyên để

tham khảo và đối chiếu hồ sơ bệnh lý liên hệ đến chương trình

3.- THU TÍN: Suốt từ năm 1982 phía Hoa Kỳ đã yêu cầu Việt Nam đình chỉ việc kiểm soát thu tín gửi đến văn phòng ODP tại Băng cốc từ các đương đơn tại VN, cũng như đình chỉ việc phân phối các thư tín do văn phòng ODP gửi đến các người có đơn xin đoàn tụ cư ngụ tại Việt Nam. Vì theo phía Hoa Kỳ cho biết thì hành động này của VN đã làm trì trệ việc tiến hành thủ tục và số người ra đi cũng bị giảm thiểu. Trong phiên họp tháng 10-1984 phía VN đã chấp thuận yêu cầu trên của phía Hoa Kỳ và vì vậy số lượng thư tín mà văn phòng ODP nhận được từ VN đã gia tăng.

4.- CƯ NGỰ TẠI TỈNH: Liên tiếp trong hai phiên họp thường lệ tháng 10-1983 và 10-1984, phía Hoa Kỳ đã yêu cầu nhà cầm quyền VN cấp phát giấy xuất cảnh cho các diện cư ngụ tại các tỉnh và thị xã, vì theo quan điểm của Mỹ cho rằng đã có quá nhiều người vượt biển tìm tự do tại nhiều nơi khác nhau ở VN, nên số hồ sơ xin đoàn tụ của những người này gia tăng nhiều. Theo bản báo cáo mới đây của Bộ Ngoại Giao Hoa Kỳ công bố thì phía Hoa Kỳ đã thấy có nhiều dấu hiệu, cho biết số lượng giấy xuất cảnh của người Việt cư ngụ tại cấp tỉnh đã được VN gia tăng. Theo ước tính của Phủ Cao Ủy Tị Nạn LHQ thì đã có 30% số người ra đi đoàn tụ năm 1985 là người cư ngụ tại tỉnh, trong khi năm 1984 chỉ có 24% mà thôi.

HÌNH ẢNH ĐÁNG GHI: Trong bản phúc trình quốc hội do Bộ Ngoại Giao Hoa Kỳ soạn thảo về chính sách và điều hành chương trình tị nạn của Hoa Kỳ năm 1985 để xin quốc hội chuẩn y ngân sách mà Bộ đệ nạp. Bộ Ngoại Giao đã cho in một tấm hình 3 thủy thủ Mỹ đang nhận huy chương từ tay ông Cao Ủy Trưởng Phủ Cao Ủy Tị Nạn LHQ trao tặng, vì 3 người Mỹ này đã có công cứu vớt một số thuyền nhân VN sắp chết trên biển cả. Nhìn người mà nghĩ đến ta, họ cứu vớt người Việt cho người Việt tạm trú trên đất nước họ, định cư người Việt trên quê hương họ... Họ trao tặng nhau huy chương đề cao công tác giúp đỡ người Việt... Đã 10 năm qua, đã có bức hình nào được in lại để báo cho biết rằng đó là bức hình của người Việt trao tặng ông Cao Ủy Trưởng, ông Tổng Thư Ký LHQ, ông TT để cảm ơn chính phủ và nhân dân Hoa Kỳ đã giúp đỡ chúng ta. Những nhà soạn thảo chính sách định cư còn biết dùng hình ảnh cảm động này để xin quốc hội đừng cắt giảm ngân sách tị nạn, còn chúng ta, thân nhân, bạn bè chúng ta đang trông đợi được cứu vớt, được định cư, và được đoàn tụ, họ đang trông chờ nơi sự tiếp tay của chúng ta...

NGÀY TẠ ƠN: Trong mấy năm vừa qua đã có một số tiểu bang như Kansas, Oklahoma, Washington... và một số thành phố đã tổ chức lễ TẠ ƠN trong phạm vi cộng đồng VN và ĐD. Nhưng đó chỉ là cấp địa phương, còn cấp liên bang, đã 10 năm qua, chưa thấy có đoàn thể nào đứng ra hô hào dân chúng nỗ lực cùng nhau tổ chức ngày TẠ ƠN chung cho toàn khối người Việt tại Hoa Kỳ. Đề nghị tổ chức ngày TẠ ƠN hy vọng được mọi giới đóng góp ý kiến, thực hiện